

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Piaczór 452 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. v. sárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
 Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5
 krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkerekedése.

Kolozsvár, jun. 17-kén 1862.

(I. C.) A báró Bánffy Albert s több erdélyi házankfiai által a magyar gazdasági együlethez intézett, s a „Pesti Napló” folyó hó 13-ki számában közzétett „nyilvános köszönet” bevezető sorában olvassuk:

„Erdélyben a válságos idők anyagi viszonyainkra igen nyomasztólag hatnak. Az adókötelezettség és adóképeség közti aránytalanság naponként feltűnőbb s a progressív nyomor véginséggel fenyegeti Erdélyt. Annnyival gyászosabb pedig ez, mivel az országos banquerouteot demoralisatio szokta nyomban követni. Egy czélszerűleg vezetett vasút e végveszélyt még elháríthatná; és most, midőn a várva várt kedvező alkalom előadta magát, vannak, kik azt ferde irány által meg kívánják hiusítani.”

A ki ismeri királyhágón inneni országrészünk viszonyait, az bizonyára fel tudja fogni valódi jelentőségét azon súlyos igazságnak, mely e szavakban oly egyszerűen, oly világosan és helyesen van kifejezve.

Ugy van, Erdély, melyet a természet végzetlen kincsforrásokkal áldott meg, a véginség örvényének szélén áll, s kétségtelen, hogy nyomorúságos helyzetünk főokát a vaspálya hiányában kereshetjük; de vannak még más okok, melyek a végbuktást és annak szokott következményét, a demoralisatiót, siettetik üdvtelen hatásukkal.

Már előbbi cikkünkben érintők, hogy mily nagy jövő várhat reánk, ha iparviszonyaink szerencsésen kifejlődhetnek. De álljunk készen, hogy a külföld netalán fejlődésnek indulandó hazai iparunkat is ki fogja zsákmányolni. Miért? Mert iparvállalatok nagyobb mérvben való megindítására nem vagyunk készen.

Egy országnak, mely a tengeri, s névszerint a feketetengeri kereskedelem kiindulási pontjához oly közel esik, kell, hogy nagy jövője legyen; de az csak a szükséges gyámlolítás útján érhető el.

Nagy mennyiségű árucikk, melynek rendeltetése a hamburg-galaczi vonalon a keleti és kis-ázsiai tartományokba jutni, Erdélyben át veendi útját; s minthogy mi amaz országokhoz ennyi meg ennyi mérfölddel közelebb esünk, s kevesebb vitelbért kell fizetnünk, igen természetes, hogy a verseny, — az ipar és kereskedelem ezen hatalmas sarkantyúja — a lerakodási pontokhoz közelebb fekvő ponton, Erdélyben, keresend előnyösebb iparterületet, a hol a gyáripárnak másfelől már azért is nagy jövője van, mivel a nyerstermények nagy részéhez olcsóbban juthat, mint bárhol, s így azt nagy sikerrel dolgozhatja fel.

Elvitázhatlan, hogy a kis kereskedelem a nagyobb industria előpostája; de az iparügy nálunk mindeddig a czéhrendszer nyűgében dermedezett, s szerencsésebb kifejlődését csak az iparszabadságtól várhatjuk.

De a mi iparosaink félnek az iparszabadságtól, mivel a szabad versenytől félnek, valamint gyárosaink borzadnak a szabad kereskedéstől, a minek oka ezeknél, mint amazoknál saját gyöngeségük érzetében keresendő!

S mi az oka e gyöngeségnek? Mert hiányzik az iskolai és szakképzettség, meg a pénz! Akár gazdasági, akár kereskedelmi viszonyainkat tekintjük, ugyanazon két nagy hiányra bukkanunk: a képzettség s a pénz hiányára; csak valljuk be az igazat, mert a szépitgetés, az önámítás itt mit se használ!

Népiskolánk ügye — vajmi csekély kivétellel! — szánandó, elhagyott állapotban van, s fájdalom! vannak emberek, a kik egy korszerűbb falusi iskolaszervezésnek nemhogy barátai volnának, sőt határozott ellenségei. Ezen urak attól tartanak, hogy az iskolaképzettség mellett — bármily csekély legyen is az — csak a békétlen követelőzők száma nő; de feledik, hogy a mivelődés a népet a nyerstermékek észszerűbb előállítására, lassankint mind több jólétre, és megelégedésre vezeti, s a kommunismus fejlődését gátolja. Ők látják a nyomort növekedni, s feledik, hogy éppen e nyomor legfőbb oka ott keresendő, mivel nálunk a nép a cultura legalsó fo-

kán áll; még csak arról sincs kellő fogalma, hogy minő kincseket rejt a föld, melyet naponta tur. Szerencsére azonban nekünk még nincs tulajdonképi proletariatusunk. De vajlon nem fog-e a nyomorral lassankint ez is felnőni, ha nem gondoskodunk arról, hogy a nép a mivelődés és jólét magasabb fokára jusson, mire nézve legelső eszköz népiskolá-
 ügyünk melegebb felkarolása?

Magasabb gymnasiumaink szervezte fájdalom! szintén sok kívánni valót hagy fen, egyetemünk — kellő tanszabadsággal, mint ezt Németországban találjuk — nincsenek; reálskoláink egyáltalában a kegyes óhajítások birodalmába tartoznak. Mi több, az ásványoknak oly gazdag kincstára e föld, melyen itt élünk, hogy a jelenlegi súly bányá kezelés mellett is, csak aranyunk és sönkban millió meg milliónyi érték vitetik ki évenként, s még mind e rdai napig nem találtatott érdemesnek, Erdélyben egy bányász-akademiát állítani fel.

És minél több millió érték megy ki ekép nyers termékekben, annál szegényebbek leszünk, mert egyetlen millió se jő vissza az országba; sőt a legjelentéktlenebb fényűzési cikkért, s egyéb mindennapi szükségletekért is kész pénzünk vándorol a külföldre, mert hát — nincs iparunk.

Volt egy idő, midőn intézetek állítottak fel, melyeknek feladatuk volt, kizárólag hazai árucikkeket állítani elő, s jelszó lön csupán hazai gyártmányokat használni. Mi történt? A külföldi gyárak felhasználták e maniat is, s nagy kelendősege lett az ugynevezett honi-kelméknek, a melyeket tulajdonkép Brünhen gyártottak, s a melyek olcsóbbak voltak a hazai gyárkelméknél.

Az idő sok mindenre megtanít. Okosabbak lettünk. A kizárólagos hazai kereskedelem ábrándos pártólából a szabadkereskedés barátai lettünk. Ha Bécs csak 50 krral olcsóbbért szolgáltat magyar kalapot, megvesszük, mert olcsóbb s csak oly jó magyar kalap, s a mi nevezetes, eképen nem zárván el piacainkat a külföldi gyártmányoktól, versenyre kényszerítjük a hazai ipart, mely, hogy meg ne bukjék, kénytelen a haladás útjára lépni.

A védvám-rendszer barátai így gondolkoznak: Minden millió, mely kényelmi szükségleteinkért a külföldre vándorol, tiszta veszteség. Ezért hát vám által kell oltalmaznunk a hazai productiót. Ha az angol 2 és 1/2 font sterlingért szolgáltatja Kolozsvárra az árucikkeket, 5 frt vám tétetik rá, hogy 30 frt legyen az ára; így aztán a hazai iparos tetzés szerint emelheti az árt, s ha valaki idegen árt veszt, megfizeti az 5 frt vámot is, ha kell, és így a belföldi ember meg van védve a védvámrendszer által... de mi ellen? Hány élhet vagy dolgozhatik, a mint kedve szottyan, a nélkül, hogy figyelemmel kísérné a haladás mindazon jelenségeit, melyekben rejlik annak titka, hogy az a menykő adta anglus miért képes olcsóbbért dolgozni, mint mi!

A szabadkereskedelem barátja ellenben azt mondja: félre minden védvám, s minden nyűggel, a mit az ipar és kereskedelem nyakába vetettek; előre, előre! állítsatok elő holmit jobb és olcsóbb minőségben, mint a külföld, s akkor a külföld maga jön ide vásárolni, akkor a milliók hazánkból nemcsak ki nem vándorolnak, hanem megfordítva a külföld milliói vándorolnak be hozzánk, és az a csekély pénzügyi vám, a mit az állam az árura vet, az állam haszna marad, új ösztönt ad, s minthogy csekély, megment egy nyomasztó indirect adótól, melynek „védvám” az ő neve, a melyet éppen henyé és a világtól hátramaradt iparosaink érdekében kell fizetnünk.

Azon körülménynél fogva, miszerint a nyers anyag nálunk oly roppant olcsó áron szereshető be, iparosainknak nincs mitől tartaniok, csupán — saját restségöktől! föltétve, hogy:

- a) a közlekedés megnyílik s könnyebbé tétetik;
- b) a mivelődést előmozdítjuk;
- c) kereskedelem, ipar és mezeigazdaság számára olcsó hitelviszonyok létesítése engedtetik;
- d) a nemzetgazdaságot minden akadályai félrehárítatnak;
- e) az egyletűgy minden nyűgei alól feloldoztatik;

f) olcsó és gyors közigazgatás és igazságszolgáltatás hozatik be;

g) a nyerstermelést emeljük.

Fájdalom, bebizonyított tény, hogy eddig elő mindezen jótékony föltételek megszerzésére nemcsak az állam nem nyújtott segédkezet, hanem, a mi több, mi magunk sem teszünk meg mindent, előrehaladni ott, a hol ezt tenni, tán hatalmunkban állana. Ha egyfelől a vaspálya hiánya miatt panaszkodunk, hol vannak a terményekben gazdag, a zsirjában fuladozó Mezőségen a becsületes közlekedési utak, melyek az egyik községet a másikkal, egyik termelő pontot a másikkal összeköttetésbe hozzák? S vajlon, részben legalább, nem önmagunknak tehetünk-e szemrehányást, ha mezeigazdaságunkkal oly hátramaradtunk csak a királyhágóntuli Magyarországhoz képest is!?

Hogy mindez így van, s ezt főkép a nyomasztó hitel- és pénzügyviszonyoknak köszönhetjük, senki sem tagadja. De vajlon azért fel vagyunk-e oldozva azon kötelesség alól, hogy kettőztetett erővel, igazán mint „a nemzet napszámosai” folyton odamunkáljunk, mikép mindez mielőbb máskép, jobban legyen!

A ki memzeti nagygyájlódásunk érdekében a nemzetgazdaságot terén először lépett fel napszámos gyanánt, emlékezzünk rá, hogy ő aristocrata volt és gazdag ember, a ki e szavakban: „dolgozni a nemzet napszámosa gyanánt!” egész jelentőségben fejez ki azon feladatot, melynek kiválóan agri-culturával foglalkozó hazánkban megfelelni a birto-kos n e m e s s é g van hivatva, a melynek feladata dolgozni a néppel, a nép élén. Oly igazság, melyet mondhatni mindnyájan átértünk, de kevesen követünk!

Egész mostani mozgalmunk, a Királyhágón innen és tul, egészen nemzeti, s kétségtelenül aristocratiánk irányba bizonyos tekintetben nemzeti és egy-szersmind demokratikus. Szerencse, hogy így van és nem másként! Mi egy testtel és lélekkel küzdünk, nem a feudalismus rongyaiért, hanem a nemzeti haladás érdekében minden téren és ezért van jövőnk; van mert a helyes szabadelvűség zászlója alatt vagyunk egyesülve, a nélkül, hogy a demagogia phantomjai után szaladgálnánk. Igen! az irány democrati-cus, de azért határozott monarchisták vagyunk, azaz a historiai jog emberei; mi dolgozni akarunk a nép-pel, s ezért a communisticus törekvések elibe ellen-ség gyanánt állunk; mi nem fogjuk engedni, hogy a proletariatus nálunk is előálljon, mert azt akarjuk, hogy a nép, melyhez mi, nemesség is tartozunk, ne kolduljon, hanem dolgozzék, vagyono-sodjék, s vele együtt mi is!

A democratia azon fájának, mely valahol egyebütt, tova tul a baloldalon ügyvédei-, tudorai- és tanáraival berzenkedik, nálunk még eddig nincsenek hivi. Ezért értjük mi amazokkal olyan bajosan meg egymást, s jövőre is aligha bajosan nem értjük meg egymást, nemcsak a baloldal ugynevezett szabadel-mű elemével, hanem azokkal is, a kik mindennek védői, a mi a nép boldogulásának útjába másunnak is akadályul gördíttetik. Ezen urak egyáltalában nem állanak a haladás zászlója alatt, s közülünk bizony senki sem fog kezet nyújtani a saját-elnyomás rend-szerének, s más bureaucraticus találmányoknak támogatására.

Főnnebb mondók, hogy ama férfiú, a ki a nemzetgazdaságot terén hazája érdekében oly fáradhatla-nul munkált, gazdag ember volt, és ebben rejlik egy részt fáradozásai sikerének titka; és ha nemzetünk előrehaladni s sikerrel küzdeni akar, gazdag-gá kell hogy legyen és az is maradjon!

A magyar szent korona területe, a Királyhágón innen és tul egyiránt, e perczben nem nemzetiségi (faji) harcban áll; e pillanatban a nagy nemzet-gazdasági csata foly! Mi nemzeti jólétünk, anyagi felvirágzásunk feltételeiért küzdünk! A nyugati iparos terület a productív kelet ellen harcol, a mely iparéltre akar vergődni, a mit a nyugat min-denestre meg akar akadályozni.

Az Ausztria név alatt ismeretes birodalom suly-pontja, az összealakulás első pillanatától kezdve, a magyar szent korona országainak nagyságánál fogva, keletre esett, de a sulypontot továbbcizintették, tova-facsarták nyugatra és pedig azáltal, hogy az

állam összes kereskedelme, összes iparélete, s ezzel együtt a pénz és a hatalom is, a nyugati ki-sebb területen összpontosított!

Minden zsák búza, mely Budáról az ujonnan elkészült vaspályán egyenest Triesztbe szállítatik, minden gyár, melyet azért állított fel, hogy nyers-terményeinket finomabb iparüzikké dolgoztassuk fel, nehéz csapás a nyugatra és diadal reánk nézve.

Képzeli, hogy keleten egy új iparterület áll elő, mely saját nyerstermékeit önmaga dolgozza fel; képzeli, hogy az éjszakai nyugati világkereskedele-m egy roppant része Kassá, Nagyvárad-Brassón át Galacra szállítatik, s délnyugaton a be- és ki-viteli, valamint a transito-kereskedés szintén fel-találja természetes pályáját, hová fog akkor esni ezen ugynevezett keleti birodalom sulypontja?

Igen! a birodalom sulypontja annak nyugati részébe helyeztetett el az ipar és kereskedelemnek összpontosítása által. De értsük csak meg saját fel-adatunkat, fogjunk csak munkához, mint meg annyi napszámos e téren, s lesz pénzünk, és ha a befo-lyás és hatalom ezen eszköze nálunk lesz, majd ki-világlik, hogy hol keresendő e birodalom természe-ses sulypontja; e birodalomé — mondjuk — mert mi, bármennyit vádaskodjanak is ellenségeink, nem a történelmi kapcsolat felbontására törünk, ez rom-bolás! hanem óhajtuk a birodalom fenállását a pragmática sanctio, a történelmi jog stb. alapján, és ez épp ellenkezője a rombolásnak.

A tulajdonképi politikai téren nehéz túsába va-gyunk keveredve, s politikai elleneink, kezükben a leghatalmasabb eszközökkel, oly munkát adnak, melynek kevésbé erőteljes, kevésbé esélyes nem-zet alig felelhet meg. De lépünk komolyan és kitartással a nemzetgazdasági érdekek nagy csata-piaczára, s ha itt győztünk, amott is könnyen le-győzzük elleneinket, mert egy nemzet, mely az anyagi jólét eszközeivel bir, egy vagyonos nemzet soha se bukik el, eltéréje naponta nő, mindent le-győz, és soha se játszik alárendelt szerepet.

Es itt záródékul, hadd fejezzük ki szánalmun-kat azon csüggeteg, elernyed szellem felett, mely némely embereket a nemzet jövője felett oly pityer-gős melancholiába ejt.

Az életben itt-ott találkozunk máskülönbén tán jó hazafiakkal, a kik a jövőben nem látnak egye-bet, mint egy nagy sirt, körülvéve különféle népek-től, melyek édes nemzetünk eltemetésére összegyü-ltenek; ah, ez érzékeny szívű, élénk képzelődésű „jó hazafiak” szintugy hallják már az utolsó csi-gányzene végaccordjait, melyek a nemzet sirja fe-llett tomboló vihar rémes zugásában végkép elhal-nak. Ők siratják a nemzet sorsát és nem értik, hogy ellenkezőleg: mi diadalmason fogunk kiemelkedni, először; mert egyáltalában nem egyezünk bele senki kedviért is, hogy eltemettessünk; másodszor pedig dolgozni fogunk, míg ők talán tudtokon kívül csakugyan a nemzet sirját ássák, midőn saját dol-gaikat elhanyagolva, elernyed szívüknek örömet silány időöltésben keresnek, adósságot adósságra raknak, s csak úgy dobják a 100 forintot a czi-gányznak, mintha a záporral hullana az égből. Ez nem azt teszi, hogy ne mulassuk, ne pártoljuk a nemzeti zenét; de előbb adjuk pénzünket magyar ökrökért s szerezzünk angol ekét, a melyet tulaj-donkép épp úgy gyárthatnánk mi magunk is a Ki-rályhágon innen.

Istenért! ne feledjük, hogy ezen súlyos harc-zban, melybe jelenleg bele vagyunk keveredve, a 60 fontos ágyu — a GEP! Ha majd ennek zaja fog visz-hangozni „vadregényes bérceink” közt, akkor miénk lesz a diadal is!

A magyar kérdésről.

Már említettük, hogy a külföldi s bécsi lapok által s utánuk általunk is közölt programot egy kormánypárt ala-kulásáról a magyarországi felhivatalos lapok desavonáltak, és így az legalább nyilvánosan nincs elismervé létezőnek; habár ezen meghazudtolás a hivatalos lapok által oly bá-gyadott hangon történt, hogy méltán gondolhatná azt az em-ber: vajjon nem azon titkoson kívüni szándékok program-vételei nyilvánosság elé kerülése miatt kenik már most le magukról az illetők.

A „Vaterland” azt mondja, ezen dementi annál fonto-sabb, minthogy a hivatalos prágai újság egyes nyilatko-zataiból az tűnik ki, hogy ezen program létrejötte helytartó gróf Pálffyank nem volt tudtán kívül, s e lap szerint gróf Forgách minapi utjának Magyarországra célja az volt, hogy a magyar kérdés kiegyenlítésére valamely új tervet kísér-tsenek meg. Nem elegendünk mélyebben az e tárgy körül el-terjedett hírek boncolásába — folytatja a „Vaterland” — de nem mellőzhetjük kifejezni azon meggyőződésünket, hogy gróf Forgách Magyarországra nézve soha sem fogja in-dítványozni a Reichsrathba való „kényszerített választás”-t, sőt abba soha bele sem egyezik.

De hagyjunk a programot, úgy is csak curiosumul szolgált az; s a német ellenzéki lapok kimondották helyet-

tünk, hogy mennyi eredményt lehetett volna attól úgy is várni.

Hanem a kiegyenlítési kísérletekkel való törődés, a pünköszi ünnepek napokkal együtt járó vallásos emlékezetek értelmében, valóban szentlélek-ként szállotta meg a bé-csi lapokat.

A „Presse” jun. 16-diki számában panaszt emel az államtanács meddősege ellen, hogy az még nem volt képes teljesíteni legfontosabb feladatát; és felszólítja ezen lap a kormányt, hogy „Ausztria alkotmányos kifejlődésének leg-fontosabb phasisát nyissa meg, melyet a Magyarországi kiegyenlítésnek kell meghoznia.”

Az igaz, hogy a „Presse” nem fejt meg, hogy ezen legújabb phasist hogyan kell megteremteni; de látszik, hogy őt is nyomja már ezen kérdés nehéz fellege. A „Vaterland” e részben úgy vélekedik, hogy ez csak az utóbbi év min-den kormányzatának revisioja által történhetik meg.

A Pressén azonban nem csodálkozunk, hogy érzi a kiegyenlítés sürgető voltát; e lap nem volt éppen oly halá-lós ellensége a magyar constitutionalismusnak, hanem a „Donau Zeitung” ban is némileg kezd érzeni pünköszt ünnepe szellemének érintése.

E lap mostanság felhagyott a Verwirkolász theoriájával, sőt közelebből megváltozottaknak kezdi látni a magyarokat.

E lap zöld füvet át látott ekkorig minket, most le-dobá az útveget, s azt hiszi mi változtunk, midőn felfedezi, hogy hiszen a magyarok sem mind forradalmárok.

Pedig mennyire átláthatna volna régen ezt az ország-gyűlés representatióból, s azon rokonszenz nyilvánítások-ból, melyekkel a legszélsőbb megyék is az alkotmányosság és béke legpróbáltatott emberét, Deák Ferenczet elhal-mozták.

A „Donau Zeitung” „Hangulat és hangulatváltozás” című cikkében azt látja, hogy a közszellem Magyarorszá-gon tisztulni kezd, s ezen eszmétisztulást lényegesen moz-dítja elő Kossuth legújabb manifestuma, mely, a mint e lap magát kifejezi, nyíltan kárhoztattatik.

Ha a „Donau Zeitung” a magyar országgyűlés magatartását nem a zöld szívetvegen át nézte volna, bizony nem tartaná hangulatváltozásnak azt, hogy a magyar nem ki-vánczozik semmi újabb szövetségbe; hanem akar egy ma-radni, a mint őstörvényei, s történelme őt elrendezték az európai népek közé.

Hanem a „Donau Zeitung” még egyébben is lát han-gulatváltozást, s mi is úgy látjuk ezen cikkéből, hogy ezen lap hangulatja csakugyan valami kicsinykét változott.

Ezen cikkében a Kossuth manifestumáról mondott rövid észrevételei után így ír:

„Azonban nemcsak ez, más egyéb jelek is igazolják a felfogásnak Magyarországon történt öröndetes fordulatát és csaknem azt mérnök állítani, hogy most nincs Magyaror-szágon párt, a mely ne ismerné el, vagy legalább ne érez-ne az Ausztriávali kiegyezés szükségét.”

Szigoron formulázott programig e tekintetben ugyan még nem haladt a dolog, és a mi erre nézve nyújtott ke-vésbé elfogadhatónak látszik. De mindenekelőtt fontosnak látszik előttünk azon érzés és felfogás konstatozása. Elég, miszerint a közvélemény megmozdítja szárnyait, a hideg pes-imismusnak, a negationak végre hát fordítatik, mikép az el-lenlék törekvése az országban nincs többé oda irányozva: Ausztriának ártani, hanem hogy a politikai élet és jólét ösz-töne ismét megmozdul a nemzetben, és azért Ausztriávali kibékülésre szorít, mert az, a nélkül vagy ellene nem fe-lüldethet ki. Ezen változástól jót remélünk; ámbar a „miké-pen” egyelőre megbatározni nem vagyunk képesek. A Laj-tán innen népeknék szívélyes készségéről a Lajtbán tal ne kételkednek, minthelyt nyíltan megismertetendik velünk, hogy becsületos szándékkal akarnak nekünk kezét nyújtani.

Mindezen dőben tartásuk ott szem előtt, hogy annál kön-nyebb lesz becsületos egyességet létesíteni, minél bizalomtel-jesebben közeledünk mi hozzájuk. Kölesönös bizalom nélkül a nyilvános, valamint magánélet egy körében se lehet csak félig kielégítő egyezkedés is elérni. Minél nagyobbab a bi-zalmatlanság és tartózkodás mindkét oldalon, annál cseké-lyebb a kölesönös engedékenységek mértéke.

Feudalis részről a magyar kérdés megoldása akként indítványoztatott, hogy minden országos ügyekben a lehető legnagyobb autonomia uralkodjék; a birodalmiak ellenben oly nagy mértékben, a mint csak lehetséges, absolutistikus módon centralizáltassanak. Mi azt hisszük, hogy e megoldási forma sehol se fog kevesebb rokonszenzre találni, mint Ma-gyarszágon, mert ott az alkotmányos élet gondolata és gyakorlata sokkal mélyebben hatott, semhogy a birodalmi tanácsban leendő megjelenés elleni idegenkedés bőven ne ellensúlyoztatnék azon vigasztalhatlanság érzete által, melyet az absolutismusai tekintetnek előidéznie kell.

Egyébiránt van eszköz, az absolutistikus gondolatot akkép szegélyezni, hogy a reálleisztelt burok alatt némely magyar szem által ne ismertessék fel azonnal. A municipa-lis életet szabadon lehetne cselekedni engedni az ország és közvetve a birodalom gyöngítésének veszélyére. De kártala-nításul azon ellentétet lehetne kiaknázni, melyben a municipa-lis élet a parlamentarismushoz áll, és a miniszterfelelőssé-get nélkülözhetőknek kijelenteni, hogy ennek mellőzésével az ország önállóságának mértéke nagyobb legyen.

Ily fordulatok iránt a magyar szabadelvű párt épen nem fog beleegyezéssel nyilatkozni. Az főleg az 1848-diki törvényekhez ragaszkodik, mert azok parlamentarisás s az ország függetlenségét biztosítják. De hogy az utóbbi, az 1848 diki törvények, mely a birodalom rendezett fennállásával ösz-sze nem fér, azt tovább félre nem ismerheti. És minthelyt ezt beismeri, úgykezni fog az utakat is megtalálni, melyek a parlamentarizmus alkotmányos élet közös elvének alapján egy-séget eszközölhetnek ki. Áldozza fel a héj egyik részét, hogy a magot megmentsen! Ne becsúlje magasabbra a for-mát, mint az eleven tartalmat. Ha némileg belemélyed e tárgyba, azon meggyőződésre érend, mikép Magyarország lehető függetlensége, politikai nemzetisége tökéletesen, bizon-sa s kielégítőleg fenntarthatatik a nélkül, hogy az összá-lamnak elismert összetartozósága lehetlenné tévessék. Mi re-méljük ezt belátásból, és Magyarország jövője iránt csak akkor érzendjük magunkat alaposan megnyugtatra, csak ak-

kor lesz bizalmunk s bátorságunk közvetítő lépésekhez nyulni, ha a szabadelvű párt Magyarországon, a kitűzött irányban életjelét adandotta.”

Érdekesnek tartjuk egy uttal közölni a „Magyarország” című pesti lapnak ezen cikkre írott protestációját, mely így hangzik:

„A törvényes tér” nevében, melyre a nemzet állott, tiltakozunk kell az ellen, mintha másutt kerestük volna vá-gyaink és nemzeti igényeink gyámolítását, mint épen a jog erős forrásában, — ezt állított a helytelenül felhozott „al-kothmány-eljárásai”, elmélet ellenében; magunkévá tévén az országgyűlési feliratok szerzőjének azon örökké emlékezetes szavait, hogy a hódítás jogát el nem ismerjük, mely csak addig terjed, a meddig a hódító fegyvere ér.

Tiltakozunk az ellen, mintha kezdettől fogva az országgyű-lés felosztásait nem a józan megfontolás szelleme vezette volna a nemzetet. Egyes indulatkitörések, az évtizedig el-nyomott közélet újra pendülése után, szabályul fel nem ve-hetők. Tiltakozunk az ellen, mintha a mérsékelt helyreálítá-sára hazánkban, azon „nyilatkozat”, tett volna legtöbbet, mely egy „duai szövetség” képét rajzolja, s mely nyilván a „nemzetiségi eszme” politikai hordereje.

Mi, a kik a magyar kérdést mindenek felett territori-alis kérdésnek tartottuk; mert mihelyt az ország integritása helyre van állítva, önmagától helyreállott autonómiaja is; minden a hazánkban lakó nemzetiségek kifejlődésére szük-séges megszorítása mellett a politikai nemzetiség kizáró igé-nyeknek; nem állhatunk és nem állhatunk egy percig is azon ponton, hol hátunk mögött minden hajót elégetve, ősi államszerkezetünk szétbontására kellett volna gondolunk. A külesemények csak siettetethék vala reményeinket a nélkül, hogy az országgyűlési feliratban letett jogi állásunkat változtassák.

Szükségesnek láttuk ezt a „D. Z.” számára megjegyez-ni, mert először hallunk szájból ily szavakat: „annnyal könnyebb lesz becsületteljes kiegyezést eszközölnünk, meny-nyivel nagyobb bizalommal közeledünk egymáshoz. Kölesönös bizalom nélkül, sem a nyilvános, sem a magán életben, csak féligmeddig kielégítő egyezkedés sem eszközölhető.” Ezt a „D. Z.” a verwirkolási theoria apostola mondja; melynek a Magyarországgal való compromissumra nézve jelszava: soha, soha! Ugy tetszik hát, hogy a hangulat-változás inkább a „D. Z.” bereaújában történt.

A „Donau Zeitung”, fenebbi cikkében az az érdekes, hogy a municipalistákvaló compromissumot legkevésbébb tartja célra vezetésnek. Ebben igaza van, ha a municipa-listák alatt az 1847-ke érti, azonban meg kell jegyeznünk, hogy mi is, kik 1848-hoz és a miniszteri felelősséghez ra-gaszkodunk, municipalistáknak tartjuk magunkat; s részünk-ből soha sem pártolnók azt, hogy az ország törvényein be-lüli régi hatásköre a megyei életnek, eltöröltesse. A „Donau Zeitung” tehát inkább látszik a kiegyenlítési pontokat az 1848 embereinkel keresni, nagyon természetes; a jogcontínuitás elvénél fogva minden további alakulásnak a legutolsó törvényekből kell kiindulnia; azonban ha elemezzük a „D. Zeitung” elméletét, látjuk, hogy a zöld füvet, habár letette, a szin töbátásánál fogva még mind sok zöldet lát rajtunk. Hanem a kezdet megvan, s még apránként jobb emberek gyanánt tübbethetnek fel az öreg néleke szemek előtt is.

Az általános kérdés mellett a részletes kérdések is fel-felmerülnek. Említettük utóbbi számunk újabb rovatában az „Ung. Nachr.” azon hírt, hogy az erdélyi ügyek elintézése valószínűleg halasztást fog szenvedni mindaddig, míg a ma-gyar kérdés valamerre el lesz döntve. Ennél aligha jött be-lyesebb gondolatra a diplomatia. Előbb azt hittek, hogy Erdély által nyomást gyakorolhatnak a magyar közvéleményre; de kitűnt, hogy Erdély nem képes arra, s az itten élénke-ben felhivandó ellentörésvékek csak az ottani dolgok biztosabb s könnyebb fejlesztését gátolnák.

Már ezen feltételek mutatja azt, hogy kormánykörökben most komolyabban kezdenek gondolni a magyar ügy ki-egyenlítésére.

A „Donau Z.” fenebbi cikkének első részére nézve még meg kell jegyeznünk, hogy a „M. S.” értesítése szerint az ott emlegetett nyilatkozvány nem pártvezéri program, hanem csak „a priori” elmélkedés volt. A „M. Sajtó.” tegnap érkezett számában így ír e tárgyról: Junius 1 én jelent meg ugyan azon szerzőtől, ugyan azon lapban (az Alleanzaban) egy hosszabb értekezés, melyben nyilatkoz-tatja, hogy a kérdéses cikk csakugyan „tudta s belégye-zése nélkül” került nyilvánosság elé; másodszor: hogy az nem politikai program, hanem csak egyszerűen elméleti fejtegetés, megállapítatlan problema.

A „M. Sajtó” azon nézetét fejezi ki, hogy ha valaki nyilatkoztatja, hogy értekezése csak elmélet és nem pro-gram, az egészen megváltoztatja a kérdés megvilágosítá-sát. A nemzetiségek szerinti geographiai alakítás problémája nem a mi inveniönk — írja a „M. Sajtó” — nem a 48 iki férfiak. A kérdés nem Pesten volt feltéve, hanem Bécsben. A milanoi cikk csak corollarium arra, hogy mi lehet e theoriának a vége? A lecke nem a kormány magyar tag-jainak szól, hanem azoknak, kik egy compact országot ké-zszek decomponálni azért, hogy darabjaiból saját theoriajuk szerint újat rakjanak össze.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Mig a bécsi lapok egymásra kecsgetnek azon hir-rel, hogy Erdély sorsa azután fog eldőnteni, minthán Ma-gyarszág ügye egy kiltatásba helyzett országgyűlésen tisztá-ba hozatik: azalatt mi Bécsből azon értesítést vesszük, miszerint az erdélyi országgyűlés Szebenbe fog, és pedig a jövő szeptember hóban összehivatni. Hogy ezen országgyűlés összealkotására nézve minő be-fo-lyással lesz a szász küldöttség által épen most felvitt terv, erről értesítünk nem bir tudomással; de annyit hallott, hogy a szász küldöttek a miniszterialis körökben igen szivesen vannak fogadva.

— A Szebenben tartandó országgyűlésről vett fenebbi hírnélkül némi előzetes összeköttetésben látszik lenni a „P. Lloyd” következő értesítése Bécsből: „Az erdélyi országgyűlés

az itten mulató szász küldöttség jelszava. Tevékenységük célpontja az országgyűlés összehívásának kivívása, ez azon kívánat, mit az államminiszternél, miniszterelnöknél, s erdélyi kormánynál sürgettek. A küldöttség nem elégedett meg azzal, hogy az ismert repraesentatiót szóval védje, hanem még egy memorandumot is terjesztett elé, mely az országgyűlés egybehívását s összealkotását tárgyalja. (Aligha nem azon memorandum, mit még tavaly nyáron kidolgoztak, s mostanig nem hozták nyilvánosságra? Szerk.) Ezen emlékirat célja az országgyűlés összehívásának s összealkotásának oly módoni szükségességét mutatni ki, hogy az a történelmi jognak is, de nem kevésbé a rendi nemzetek — a románok beszámítva — egyensúlyának, s az érdekek czél szerinti képviselése kívánalmainak megfelelően. Ha a velünk közlött hír nem fog csalni, ugy a szász küldöttség jobb sikert aratott, mint egy előre magus a bécsi lapok is jóslották. De van is öröm Ausztriában; az államtanács alsóháza lakomát rendez a szász deputatiónak.

Múlt szerdára viradók, mintegy reggeli három órákor, midőn mindenki a legmélyebb álomba volt merülve, a külső monostorutczában egy házról tűz ütött ki, csak kicsi sebzés, hogy a környékbeli többnyire faanyagból álló épületek közt tán a legreményteljebb tűzvész nem támadott. A veszélyt székely ujonczok vették észre, a kik az utcán sorba valóank állítva, hogy Olaszországba indittassanak, s a kiknek nem lévén szabad a sorból kilépni, kiabálni kezének: polgárok ébredjenek, mert tűz van! Erre aztán csak hamar több háztól segély érkezett, s midőn a zsendőre a helyszínre érkeztek, s tornyainkban a harangokat félreverték, a lángok már el voltak fojtva azon néhány derék szomszéd által. Ezek közül különösen sokat lehet köszönni magos Biró Pál derék hazánkba sikeres közreműködésének, a ki nemcsak eszéles tanácsaival, hanem személyes bátor fellépésével is a legsikeresebben hatott a vész elhárítására, miert lehetetlen az illető városnegyed nevében köszönetet nem szavazni.

Ajton helységét, mint értesültünk, sokféle nyomorúság érte közelmúltból. A szarvasmarhák nagyrésze szájszél- és körömfájás miatt szenved s a jég a határ egy részét a napokban elverte; már hetek óta a nép kölesüvet gabónából él, s van család, mely két nap alatt alig eszik egy kis savanyú máltát. De azért az adó executio, melyek a tordai adóhivatal küldött ki, rendeltetéséhez képest nem mozdul ezen faluból, melyet már három hét óta megszállva tart. Ily körülmények közt a kényszerű eljárás kétszeresen súlyos levén, talán némi elnézéssel lehetne a tordai hivatal ezen Kolozs megyében fekvő szegény falu irányában. Reméljük, hogy a t. adminisztrator ur ez érdeket sietni fog hivatali érintkezésbe tenni magát az illető cs. kir. bivatallal, melynek hatalmában áll az adó executio kiküldeni vagy visszahívni.

Az erdélyi kölesönös jég- és tűzkármentő társulathoz a közelmúlt napokban következő jégverések jelentettek be: Junius 10. Alsó-Fejérmegyében: Akmáron.

„ 11. Tordamegyében: Sárpatokan.

„ 12. Belső-Szolnokmegyében: Felsőszöcsen és Kodorok; Dókakamegyében: Szarvas-Kenden, M. Derzsén, Panczélechen; Marosszéken: M. Szabádon.

Junius 15. Kolozs megyében: Ajtonban, Aranykúton, Kolozsvárt, Mező-Örben; Thordamegyében: Arany Gyéresen, Mező-Bogáton, M. N. Csámban, M. Zábán, M. Tobáton, Keresztesen; Kültől megyében: K. Sz. Pálon, Sz. Margitán, Sz. Csávason; Alsó-Fejérmegyében: M. Décsén és Miriszlón; Aranyosszéken: Felvinczen; Marosszéken: Kis-Görgényben, Vaján; Udvarhelyszéken: Fiátfalván.

A jelenlegleg Bécsben tartózkodó szász küldöttségről írja a „Lloyd“ bécsi levelezője, hogy a centralisták szeretőnek nagy lármát csinálni a magyar korona tartományaihoz képest ezen ritka példányokkal. Csak hogy ez nem igen megy, mert mint több jel mutatja, a szél kissé megfordult; a „Donau Ztg.“ is szelid hangon kezd a magyar kérdéssel szólni, sőt a szász küldöttségről is a „Botschafter“ után hoz némi jegyzéket e centralista lap mely más viszonyok közt nehezen késett volna saját bulletinjeivel. E küldöttséggel egyidőben érkezett Bécsbe az erd. kormányzék véleményadása is a szász föliratról. Ez irat körülbelül 7—8 ívből áll s három szakaszra oszlik. Az első szakasz kimerítőleg bizonyítja be, hogy a szász nemzeti egyetem nem illetékes arra, hogy közjogi kérdésekkel foglalkozzék. Másik szakasz ép oly világosan bizonyítja, hogy az egyetemnek nem volt joga, mint állítják, arra, hogy a kormányzékét kitérítve egyenesen a főkancleráriához forduljon. Harmadik szakasz végre a fölirat egyes állításainak és fölvetéseinek czáfolatával foglalkozik s e polemikus részben némi igazatosság is mutatkozik. — Végeztél a szász küldöttség tevékenységének alkotmányozó országgyűlés. Különbösen csak napokmulva fogadják a Felsége e küldöttséget, a miért is tagjai nagy érdeklődéssel sehogyan össze nem fűző discretiót tanúsítanak, nehogy a legfelső helyen ejtendő szónak valahogy elébe vágjanak. Kormánykörökben, jegyzi meg a „Lloyd“ levelezője, különös kitüntetést tanúsítanak a küldöttség iránt.

A „Donau Ztg.“ szerkesztője a bécsi postáról névtelen levelet kapott, melyben egy Bécsben tanuló „borvát hazafi“ azzal fenyegeti, hogy agyonlövök „mint a kutyát“, ha olvasóit arról tudósítja, hogy mint verik meg a törököket a montenegróiakat. Ugyan e levél a „Pressé“ és Ost-deutsche Post-ot is fenyegeti. A „Donau Ztg.“ a kérdéses levelet közölve, ismeretlen íróját arra kéri, ha máskor is szíves ily eszméket hozzá írni, levelének posta-bérét legalább fizesse ki.

E hó 13-án indult Londonba azon bizottsány tagjainak nagyrésze mely hivatta van a magyar központi gazdasági egyetemes londoni nagy világiállításon képviselni. A hazai gazdasági egyetemes bizottsánya 21 tagból áll, gr. Károlyi György ő exja vezetés alatt, kiegyenlítő, mint a jury tagja is fölkeretett működni. A bizottsány többi tagjai közül megnevezettük Majláth György, Kiss Pál, Lónyai Menyhért, Tisza Kálmán, és Lajos, gr. Szapáry Antal, gr. Széchenyi Ödön, Korizmis László helytartó tanácsos és egyetemes alelnök, Mórocz István

egyl. titkár, Szlavoniából Hídegbéti stb. urakat. E bizottsány tagjai közül már többen időznek Londonban, u. m. gr. Waldstein János, gr. Széchenyi Béla és Egan Ede urak.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jun. 17. A felsőház tegnapi ülésében Normanby lord interpellatiójára Russel azt felelte, hogy Garibaldi egy forradalmi hadjáratot szervezett Velence ellen. A mozgalom azonban elnyomott. Brougham hibáztatta a kormányt s a mozgalom indította.

Belga lapok londoni tudósításai szerint Angolország igen szívesen fogadta Franciaország ajánlatát az amerikai közbenjárás iránt; azonban nem járult hozzájuk. Azt akarják, hogy Franciaország egyedül működjék; de ígéri, hogy az északamerikai brit kövvel által félhivatalos módon támogatni fogják törekvéseit.

Franciaország. Páris, jun. 17. Tegnap a törvényhozó testület elébe egy költségvetési póteztiki terjesztette, mely a had és tengerészetiügyi minisztereknek 15 milliónyi hitelt ajánl meg a mexikói hadjáratra.

Mexikoba 15,000 ember fog küldetni. Az „Opin. Nat.“ írja, hogy a római államnyomdában egy okirat van sajtó alatt, melyben Victor Emanuel király „bitörő“ és „rabló“ czimekkel van felruházva.

Olaszország. Turin, jun. 14. Lavalette marquisnak visszatérése Romába oly időre esett, midőn a szent-széki minden világrészről összesereglett hivatott környezve kevésbé van engedékenységére hangolva, mint valaha. Midőn tehát Obigi bibornok jelentette, hogy Lavalette egy magától a császártól eredet közvetítési tervet viszen, Antonelli azt válaszolta a nuntiusnak: tudassa a tuileriák kabinetével, hogy a szent atya már elég régen ostromoltatik közvetítési javaslatokkal, melyeket lelkiből megunt, s különben is a legesekélyebb engedményre sem fog hajlani. Erre aztán Párisban is tanácsosnak tartották, Lavalettét minden javaslat nélkül indítani utjára. A rablók ismét háttorságot nyertek újabb merényletekre. A vállalat vezetője ez alkalommal a legitimitásnak egy német Don Quixotja, valami Kalkreuth nevű gróf volt, ki e minőségében Conte Edvinonak szokta magát aláírni. E név áll egy valóban rablógyilkos kiáltvány alatt, mely újabbban tanúsítja, hogy a bourbonistáknak nagy kedvük volna az 1799-iki jeleneteket ismételni Nápolyban. A szabadrabló azonban néhány nap előtt elfogott s haditörvényszék által halálra ítéltetett. Vezetése alatt a spanyol Tristany és Chiavone czinkosainak kellett volna szép mesterségüket tovább tűzni, kiknek sikerült is jun. 3-án a francia csapatok éberségét kijátszva a nápolyi határt átlépni, de már az arra következett napon visszaverették a nemzetőrök által.

Az Alessandriában letartóztatva volt bresciai és bergamoi foglyok szabadon bocsátására maga a király tette az indítványt, melyet saját egyéni érzete sugallatából őrmester teljes bocsátását szándékozott volna ki. Ezt azonban Ratazzi ellenzte, ki a megkegyelmezést csak az elítélés után véli helyén lenni. Így tehát a 79 fogolytanc becstelenségük kivánták, hogy legelőször felszólításra megfogják jelenlét a törvényszék előtt, s addig mindnyáját szabad lábra tették. Mig Garibaldi loyális magatartása által újabb bizonyítékát adta önmegtagadásának, Mazzini egy más modorban lép fel, mely Olaszországnak nehezen fog jó gyümölcsöt teremni, ha az igazító befolyása csakugyan oly nagy volna, a mint ő képzeli. A bresciai eset alkalmul szolgált neki egy új nyilatkozatny kibocsátására, melyben kijelenti, hogy ő most ismét a cselekvés teljes szabadságába lépik; ha egy ideig várt, sőt némi tekintetben kötelezettségeket vállalt, most már ennek mind vége van, s így Olaszországnak saját nézete szerinti felszabadítását ismét ő maga veszi kezébe. A kormány azonban nyugodtan néz e fenyegetések elébe. Ismét szó van a parlament megtörténhetősé feloszlataáról. A mostani többség elég nagy, de igen vegyes elemekből áll arra, hogy a kormány egészen rá támaszkodhassék.

Az osztrákok a Pó jobb partján elszáncolt táborat szándékoznak alakítani. Benedetto csapatokat szállítanak a Gonzaga s más, a Pó jobb partján fekvő helységeken levő helyőrségeket megkésztették.

Az olasz kormány a cuneoi lengyel katonai iskola megszüntetését elrendelte. E rendszabály oka azon heves pártkodás volt, melynek folytán a növendékek között csaknem naponként párbaj fejtett ki. Ez intézkedést mintegy két évvel ezelőtt Mieroslavski alakította, és az ország jelentékeny pártolában részesített. Mieroslavski helyett f. é. márt. havában Visoczky tábornok vette át az intézet vezetését. Az olasz kormány különösen pártolta, Cuneóban egy laktanyát adott át számára, és havonként 3000 frank segélyezésben részesítette. Garibaldi 2 ágyút ajándékozott az intézetnek. A növendékek száma 96 volt, kik közül 34 gyalogságra, 40 a lovasságra, 12 tüzérségre és az általános hadi tudományokra képezte magát. Tanárokl Fialkovski, Waligorski, Czapski, Englert lengyel menekültek, és de Lilles francia, voltak alkalmazva. Az intézet belső stílyedése az aristocrata és democrata érzelmű növendékek kölcsönös gyűlölségének, s azon szelidségnek tulajdonították, melylyel az intézet igazgatója Fialkovski a fegyelmet kezelte.

Rómából írják, hogy a pápa határozottan visszautasította az Ausztriával kötött concordatumnak báró Bach által ajánlott átvizsgálását.

Oroszország. Sz. Pétervár, jun. 10. A táviratilag közölt ékekről írják: Az első tűz e hó 2-án reggeli 5 órákor támadt a nagy ochtában, egy házban, mely szemközött áll egy rendőri bivatallal, s a nagy szél következtében a tűz három utcán keresztül harapózott, s minden házat pörig égetett; délután 2 órákor 25 ház égett el, ezek között a nagy Péter által 1703-ban épített kápolna. Egy nappal azután dél tájban tűz támadt egy másik városrészben, s habár a tüzoltó eszközök azonnal a hely színeire hozattak, mégis leégett már 6 ház, és a tűz a Ligowka tulsó partján

terjedt tovább, hol a házak többnyire fából voltak építve, s még annyian a lángok maralekái lőnek. — Junius 4 kén, reggeli 4 órákor, a katonai laktanyában a kis ochtában ismét tűz támadt, s több mint 40 ház égett hamuvá. Alighogy a tüzoltó szereket elvitték, már 3 órákor délután ismét tűz támadt a borsópiácson, egy asztalosnak a háza égett el. Csaknem ezzel egy időben volt tűz a Kobilióff utcában, ismét a Ligowka partján és a vaziejawaba több ház égett. A kár nagyságáról, az odaégett emberekről, állatokról még mit sem tudunk, ezekről csak majd később olvassunk jelentést a rendőri lapokban. Azonban új gyűjtő-gatások megakadályozása végett a csár igen komoly intézkedéseket tőn; másrésztől a szegény leégették számára számosság adakozás folyt be minden oldalról.

Varsó, jun. 11. A lengyelországi helytartóvá kinevezett Konstantin nagyherczegnek adott utasítás így hangzik: „Hogy lengyelországi helyettesünk hatáskörét, az 1861. márt. 26-án adott institutiókkal összhangzatba hozzuk, és mivel az 1818. apr. 17-diki utasítások a jelen viszonyoknak meg nem felelnek, rendeljük:

1. A helytartó, Lengyelországban az összes kormányzatot, a törvényhozást, és azon funkciók kivételével, melyek vagy saját határozatunknak már fenntartottak, vagy fontoságuknál fogva élénk terjesztendőnek bizonyulnak be, gyakorolni fogja.

2. A helytartó az igazgatási és végrehajtó hatalmat az alárendelt polgári és katonai főnökök által gyakorlandja, és a közönség és biztonság fenntartására ügyelni fog. Minden kormányhatóság főnöke az országban, valamint a katonaságé is.

3. A helytartó az államtanács elnöke, sőt a kormánytanácsban is, a mikor szilkségesnek lája, előkelőlni fog.

4. Az eddig fennállott helytartóság felosztatik, s az általa folytatott ügyek az illető hatóságokhoz utasítottak. A helytartó levelezéseinek, ide tartoznak a külügyek is, folytatására külön irodák fognak alakítani.

5. A polgári kormányzat közvetlen vezetése a polgári főnök kezei közt lesz. Ez elnököl a kormánytanácsban, ha a helytartó jelen nincsen, és a szavazatok egyenlősége esete, döntő szavazattal bír. Ő első tagja az államtanácsnak, és közvetlen főnöke az összes kormánybiztosságoknak és ezek alá rendelt polgári hivataloknak.

6. A polgári főnök elnöklete alatt a kormánytanács által hozott határozatok a helytartó elé terjesztettek, kinek, ha ellenlök aggodalmi volnának, azok végrehajtását felfüggeszteni, és azokat a császár elé terjeszteni joga van.

7. A kormánytanács határozatai, az országos törvény- és kormánylapban közzétételnek, és a helytartó, polgári főnök és az illető miniszter aláírásával láttatnak el.

8. A polgári főnök és a kormánytanács határozatnak minden hatóságuk alá tartozó ügyben, azokat kivéve, melyekben a határozat a helytartónak tartatott fűnn.

9. Minden magasabb állam- és helytartói ügyekben a helytartó határoz. Ide tartoznak: A császári parancsok közléte, valamint saját rendeletei a polgári kormányhoz; a kegyelmezési és megerősítési jog, büntügyekben; a megerősítési jog polgári és politikai ügyekben. Továbbá minden a fegyveres hatalmat illető rendeletet, a mennyiben az ország polgári kormányzatával kapcsolatban vannak, ő ad ki. Ő ad véleményt minden beérkezett jelentés fölött, melyek császári határozat alá terjesztettek, és határoz minden fontos ügyben, mely a polgári főnök által hozzá terjesztetik. Felhatalmaztatik arra is, hogy a polgári főnököt a kormánytanács minzen határozatainak aláírására és végrehajtására megbizza.

10. Ha a polgári főnök megbetegszik, vagy távol van, a helytartó nevez ki számára helyettes: ha azonban az akadály 23 napnál tovább tart, akkor a császár nevez ki helyettesét.

11. Mindazon rendeletek, melyeket a jelen ukáz meg nem szüntet, továbbra is érvényben maradnak.

12. Ezen ukáz végrehajtásával, mely a birodalmi törvények közé igtatattik, lengyelországi helytartónk bizott meg.

Sarskoje Selo jun. 8-án 1862.

Sándor. m. p.

Spanyolország. Madrid, jun. 11. A mexikói ügy telett, a cortes tegnapi és mai ülésében folyt vitakozás közben a külügyminiszter kijelentette, hogy a spanyol kormány bü maradt azon elvéhez, hogy Mexiko függetlenségét tisztelje és pénzbeli elégtételt követeljen. A külügyminiszter megvallja, hogy nézete szerint Mexikora nézve csakugyan a monarchiai kormányforma volna a legcélszerűbb, természetesen ugy, ha a mexikoiak hajlandók volnának azt elfogadni. Spanyolország azonban el van határozva, Mexikóban semmi kormányforma változást nem idézni elő erőszakkal, és nem kedvesen tekintene bármely nem spanyol herceget is Mexiko trónján.

Szerbia. Azon véres összecsakkozásról, mely lapunk közelmúlt számában érintve volt, következő újabb tudósítások vannak:

Zimony, jun. 16. Tegnap éjjel nagy kihágás történt Belgrádban. A városnak törökök által őrzött kapuinál az őrállomások megtámadtak, a kapuk elfoglaltatván nagy részben leromboltattak; a stambuli kapu kivételével, mely még tartja magát. A csatározás egész éjjel folyt, mindkét részből számos halott és sebesült van. Ma nagyobb kitűrést várnak; a várból sokan menekülnek. Mihály hget várják.

Belgrád, jun. 16. A szerbek véres merényletet követtek el tegnap a török őrállomások ellen, mely alkalommal az őrzemélyzetet lemészárolták, és a kikötő körüli török őrállomást lerombolták. Ennek folytán heves csatározás keletkezett a várral, mely még most is tart, s már eddig mindkét részen jelentékeny a halottak és sebesültek száma. A consulok tüstént tiltakoztak a város netaláni bombáztatása ellen, s valószínűleg ennek tulajdoníthatni, hogy mindeddig még egyetlen ágyulövés sem történt. Mihály herceg, utban lévén, e sajnos eseményről tüstént értesítettet, s minden pillanatban ide váratik. Az osztrák gőzöcsök minden akadály nélkül kötnék ki Belgrád alatt. A törökök mind a várba vonultak.

